

HE 379/1992

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi valtion vakuusrahastosta annetun lain ja talletuspankkien toiminnasta annetun lain 55 §:n muuttamisesta ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion vakuusrahastosta annettua lakia siten, että rahaston johtokunnan kokoonpanoa muutetaan sekä että rahastoon voidaan palkata johtaja ja riittävä muu henkilöstö, jotka olisivat päätoimisia. Lisäksi lakiin ehdotetaan lisättäväksi tukitoimien kohteena olevassa pankissa tehtävää erityistarkastusta koskeva säännös ja säännös rahaston osallistumisesta valtion talousarviossa pankkitukeen varattujen määrärahojen käyttöä koskevien päätösten valmisteluun ja tällaisen tuen käytön valvontaan.

Talletuspankkien toiminnasta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että talletuspankkien vakuusrahastot voivat luovuttaa varojaan valtion vakuusrahastolle käytettäväksi asianomaisen talletuspankin vakuusrahastoon kuuluvan pankin tukitoimiin.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan heti sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu, kuitenkin viimeistään 1 päivänä maaliskuuta 1993.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Valtion vakuusrahaston organisaatio

Valtion vakuusrahasto on valtiopäiväjärjestyksen 83 §:ssä tarkoitettu eduskunnan vastattavana oleva rahasto. Rahastolla on hallintoneuvosto, jonka muodostavat eduskunnan pankkivaltuutetut. Lisäksi sillä on johtokunta ja sivutoiminen asiamies. Rahastolla ei ole omaa päätösten valmisteluhenkilöstöä, vaan valmistelu tapahtuu lähinnä Suomen Pankin tarkoitusta varten perustamassa, pankin rahoitusmarkkinaosastosta erotetussa erityisyksikössä.

Rahaston tukipäätökset tekee johtokunnan jaosto, johon kuuluvat valtiovarainministeriötä, Suomen Pankkia ja pankkitarkastusvirastoa johtokunnassa edustavat jäsenet.

1.2. Rahaston toiminta

Rahasto on perustettu talletuspankkien vakaan toiminnan ja tallettajien saamisten turvaamiseksi. Valtion vakuusrahastosta annetun lain (379/92) mukaan rahastoon kuuluvat talletuspankit ja ulkomaisten luottolaitosten yleisöltä talletuksia vastaanottavat sivukonttorit. Rahaston varoista voidaan myöntää lainoja erityisehdoin liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahastolle, säästöpankkien vakuusrahastolle ja osuuspankkien vakuusrahastolle. Rahasto voi antaa myös takauksia mainittujen vakuusrahastojen ottamille lainoille. Rahasto voi myös merkitä rahastoon kuuluvan pankin osakkeita ja osuuksia, antaa pankin ottamille lainoille takauksia ja myöntää muutakin rahoitustukea, jos se on tarpeellista pankin toiminnan ja rahoitusmarkkinoiden vakauden turvaamiseksi.

Valtion vakuusrahastosta annetun lain 15 §:n mukaan rahasto voi toimintaansa varten ottaa lainaa, jos sen omat varat eivät riitä tarvittavien tukilainojen myöntämiseen tai muihin lain mukaisiin tukitoimiin. Rahastolle otetun lainan määrä saa olla samanaikaisesti rahaston omien varojen ja sen antamien takausten kanssa enintään 20 000 miljoonaa markkaa.

Perustamisensa jälkeen rahasto on ostanut Suomen Pankin omistaman holdingyhtiön Scopulus Oy:n hallussa olleet Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankin (SKOP) 2 000 miljoonan markan nimellisarvoiset osakkeet sekä SKOP:n 1 500 miljoonan markan nimellisarvoiset pääomatodistukset yhteensä 1 500 miljoonalla markalla sekä päättänyt merkitä 1 500 miljoonalla markalla SKOP:n pääomatodistuksia. Lisäksi rahasto on myöntänyt säästöpankkien vakuusrahastolle 500 miljoonan markan määräisen tukilainan käytettäväksi edelleen avustuslainana Suomen Säästöpankki Oy:n rahoitusaseman vakauttamiseen ja päättänyt merkitä 10 000 miljoonalla markalla Suomen Säästöpankki Oy:n osakkeita ja pääomatodistuksia. Lisäksi rahasto on tukenut Suomen Säästöpankki Oy:tä merkitsemällä pankin liikkeeseen laskeman 1 400 miljoonan markan vastuudebentuurilainan.

Valtion vakuusrahaston 20 000 miljoonan markan tukivaltuudesta on käytetty 14 900 miljoonaa markkaa. Tiedossa olevat tukitarpeet huomioon ottaen on ilmeistä, että valtuudet tulevat kokonaan käytetyiksi vuoden 1993 alkukuukausina.

1.3. Rahaston toimintaperiaatteet

Valtion vakuusrahasto on päättänyt niistä keskeisistä periaatteista, joita kaikessa rahaston tuen antamisessa noudatetaan. Periaatteiden mukaan:

- 1) pankkituki on avointa ja julkista;
- 2) pankkituen houkuttelevuus ja julkisten varojen sitoutuminen pyritään minimoimaan;
- 3) tuettavan pankin omistajien taloudellinen vastuu pyritään toteuttamaan niin laajalti kuin mahdollista;
- 4) tuen ehdoilla pyritään edistämään pankkijärjestelmän tehokkuutta ja tarvittavia rakennemuutoksia;
- 5) tukitoimien kilpailua vääristävä vaikutus pyritään minimoimaan;
- 6) vääristävää korkokilpailua ei sallita;
- 7) julkisen vallan mahdollisuudet valvoa tuettavan pankin tervehdyttämistä varmistetaan;
- 8) tuettavan pankin johdon palvelussuhteen ehtojen on oltava kohtuullisia.

1.4. Rahaston organisaation kehittäminen

Hallitus esitti 5 päivänä tammikuuta 1993 eduskunnalle valtion vakuusrahastosta annettua lakia muutettavaksi muun muassa siten, että rahaston valtuuksia tuen myöntämiseen nostettaisiin 20 000 miljoonasta markasta 50 000 miljoonaan markkaan (HE 364/92). Esityksessä ehdotettiin myös, että rahasto siirrettäisiin eduskunnan alaisuudesta valtioneuvoston alaisuuteen ja että rahastolle luotaisiin oma organisaatio.

Eduskunta hyväksyi lain käsittelyn yhteydessä ehdotetun tuen myöntämisvaltuuden korottamisen. Valtuus oli tarkoitus käyttää pankkien vakavaraisuuden vahvistamiseen lähinnä merkitsemällä niiden osakkeita ja pääomatodistuksia sekä myöntämällä niiden oman pääoman ehtoiselle varainhankinnalle takauksia. Koska laki jäi eduskunnassa lepäämään yli vaalien, on tarvittavat valtuudet pankkikriisin hoitamiseen saatava muulla tavalla. Eduskunnalle 27 päivänä tammikuuta 1993 annetussa lisätalousarvioesityksessä ehdotetaan, että tarvittavista pankkien tukitoimista päättäisi valtioneuvosto ja että sen käytettäväksi osoitettaisiin tarkoitusta varten vuonna 1993 15 000 miljoonan markan määräraha ja annettaisiin takausvaltuus, jonka määrä olisi vuonna 1993 5 000 miljoonaa markkaa tai yhdessä myönnetyn muun tuen kanssa enintään 20 000 miljoonaa markkaa. Eduskunta hyväksyi lisätalousarvioesityksen 2 päivänä helmikuuta 1993.

Valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamista koskevan lain lepäämään jättäminen merkitsee myös sitä, ettei suunniteltua vakuusrahaston organisaation kehittämistä voida sen nojalla toteuttaa.

Pankkikriisi on kuitenkin saavuttanut mittasuhteet, joita ei voitu arvioida valtion vakuusrahastoa koskevaa lainsäädäntöä valmisteltaessa. Pankkituen tarve on kasvanut lyhyessä ajassa kymmeniksi miljardeiksi ja sen rahoittaminen on noussut talouspolitiikan keskeiseksi ongelmaksi. Tukipäätöksillä ja niihin liittyvillä pankkikentän saneerausratkaisuilla on myös huomattava vaikutus yrityssektorin toimintaan ja koko kansantalouden perusrakenteisiin. Valtion varojen merkittävä käyttö ja tukipäätösten talouspoliittinen merkitys edellyttää, että päätösten valmistelussa ja tuen käytön valvonnassa on käytettävissä riittävän suuri ja asiantunteva organisaatio.

Valtion talousarviossa pankkitukeen myönnettävien varojen käyttöä koskevien päätösten valmistelua ja näiden varojen käytön valvontaa varten ei ole tarkoituksenmukaista perustaa omaa organisaatiota, vaan antaa tehtävä valtion vakuusrahastolle. Rahaston henkilöstö- ja muita voimavaroja tulisi samalla merkittävästi vahvistaa, jotta sekä rahaston omiin tukipäätöksiin että valtioneuvoston valtion lisätalousarvion nojalla tekemien tukipäätösten valmistelu ja myönnetyn tuen valvonta tulisi asianmukaisesti hoidetuksi. Vakuusrahastolle on arvioitu tarvittavan tässä vaiheessa noin 20 henkilön päätoiminen valmisteluorganisaatio. Tämän, samoin kuin päätoimisen johtajan ottaminen olisi tehtävä laissa mahdolliseksi.

Vakuusrahaston toiminnassa Suomen Pankin ja pankkitarkastusviraston edustajien osallistuminen vakuusrahaston johtokunnan päätöksentekoon on osoittautunut esteellisyyden kannalta ongelmaksi, joka pahenee sitä mukaa kun uusia pankkeja tulee vakuusrahaston tuen piiriin. Mainitut edustajat eivät voi osallistua vakuusrahastosta tukea saaneiden pankkien valvontakysymysten käsittelyyn omissa organisaatioissaan. Esteellisyyden poistaminen muuttamalla lainsäädäntöä siten, että yleisiä esteellisyyssäännöksiä ei sovellettaisi, on ongelmallista. Toimenpiteellä voitaisiin vain poistaa esteellisyyden haitalliset vaikutukset asianomaisen itsensä osalta, mutta itse esteellisyyden perusongelmaa se ei ratkaisisi. Tämän vuoksi johtokunnan kokoonpanoa olisi tarkistettava.

Myös rahastoon kuuluvien pankkien edustajien osallistuminen johtokunnan työskentelyyn on osoittautunut ongelmalliseksi. Kun keskeiset rahaston päätökset on tehty johtokunnan jaostossa, on koko johtokunnan päätettäväksi jäänyt vain hyvin vähän oleellisia asioita. Myös tämän vuoksi olisi johtokunnan nykyinen kokoonpano tarkistettava.

1.5. Salassapito

Koska päätöksenteko valtion talousarviossa pankkien tukemiseen osoitettujen määrärahojen osalta kuuluu valtioneuvostolle ja päätösten valmistelu valtioneuvostossa valtiovarainministeriölle, olisi lain salassapitosäännöstä lisäksi muutettava siten, että rahasto voi antaa salassa pidettäväksi säädetyt tietoja valtioneuvoston yleisistunnolle ja valtiovarainministeriölle siltä osin kuin ne koskevat valmisteltavina olevia tukipäätöksiä.

1.6. Erityistarkastus

Pankkituen käytössä ja valvonnassa on tarkoitus noudattaa niitä periaatteita, jotka eduskunta hyväksyi käsitellessään mainittua hallituksen esitystä valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta.

Tämän vuoksi ehdotetaan, että tuettavassa pankissa tehdään aina erityistarkastus, jossa kiinnitetään erityistä huomiota pankin antolainaus- ja sijoitustoiminnan sekä varainhankinnan riskeihin. Näiden lisäksi tarkastetaan pankin johdon antamien toimintaohjeiden noudattamista sekä johdon ja asiakkaiden mahdollisia väärinkäytöksiä, joista on voinut aiheutua vahinkoa pankille ja joista voi olla seurauksena vahingonkorvausvastuu tai rikosoikeudellinen vastuu.

1.7. Talletuspankkien vakuusrahastot

Talletuspankkien toiminnasta annetun lain 54 §:n mukaan vakuusrahaston varoista on suoritettava konkurssiin joutuneen pankin yleisölle tarjottavilla tileillä olevat tallettajien saamiset. Vakuusrahaston varoja voidaan käyttää

jo selvitystilan tai konkurssin aikana.

Talletuspankkien toiminnasta annetun lain 55 §:n mukaan vakuusrahaston varoista voidaan antaa avustuslainoja ja avustuksia rahastoon kuuluvalla pankilla, joka on joutunut sellaisiin taloudellisiin vaikeuksiin, että avustuslainan tai avustuksen myöntäminen on sen toiminnan turvaamiseksi tarpeellista. Vakuusrahasto voi antaa myös takauksia vakuusrahastoon kuuluvan pankin ottamille lainoille. Tilanteessa, jossa pankki sulautuu toiseen pankkiin avustuslaina tai avustus voidaan antaa myös vastaanottavalle pankille.

Talletuspankkien vakuusrahastot poikkeavat toiminnaltaan toisistaan. Paikallispankkien vakuusrahastoihin kuuluvat pankit muodostavat keskenään tiiviin kilpailuryhmän. Näitä vakuusrahastoja on tämän vuoksi käytetty tallettajien suojaamisen lisäksi myös keinona tasoittaa ryhmän sisäisiä riskejä. Vakuusrahastoja on käytetty apuna myös yhdistettäessä ryhmään kuuluvia pankkeja.

Periaate, jonka mukaan avustus tai avustuslaina annetaan suoraan vakuusrahastoon kuuluvalla pankilla sopii tilanteeseen, jossa pankit kuuluvat samaan kilpailuryhmään. Sen sijaan liikepankkien, Postipankki Oy:n ja ulkomaisten luottolaitosten Suomessa olevien sivukonttoreiden osalta tilanne on toinen. Järjestelmä, joka rakentuu sen varaan, että samaan rahastoon kuuluvat keskenään kilpailevat pankit hallinnoimansa ja ylläpitämänsä vakuusrahaston kautta olisivat velvollisia antamaan kilpailijoilleen avustuksia ja avustuslainoja, ei ole toimiva.

Varojen antaminen rahastoon kuuluvalla pankilla vaatii sen taloudellista asemaa ja tulevaisuuden toimintavaihtoehtoja koskevien yksityiskohtaisten tietojen luovuttamista kilpailijoiden tarkasteltavaksi. Tämä voi estää vakuusrahastojärjestelmän terveen toiminnan.

Vakuusrahastoja koskevaa lainsäädäntöä olisikin muutettava siten, että vakuusrahasto voisi sellaisissa tapauksissa, joissa sen toiminta uhkasi muutoin kilpailunäkökohdat huomioon ottaen kohtuuttomasti vaikeutua, luovuttaa varojaan valtion vakuusrahastolle käytettäväksi asianomaiseen vakuusrahastoon kuuluvan pankin toiminnan turvaamiseksi.

Vaikka ongelma tällä hetkellä on lähinnä havaittavissa liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahaston osalta, vaatii voimassa olevan lainsäädännön rakenne sääntelyn ulottamista koskemaan yleisesti kaikkia pankkiryhmiä tasapuolisesti. Kunkin vakuusrahaston omaan harkintaan jäisi tällöin käyttäisikö se lainsäädännön tarjoamaa mahdollisuutta yksittäistapauksissa hyväkseen.

2. Taloudelliset ja organisatoriset vaikutukset

Rahastolla olisi oma henkilöstö, jonka palkkauskustannukset maksettaisiin rahaston varoista. Rahasto voisi lisäksi edelleen käyttää Suomen Pankin ja pankkitarkastusviraston henkilöstöä apunaan. Ehdotetuilla organisatorisilla muutoksilla ei ole olennaisia vaikutuksia valtion menoihin.

3. Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1.1. Laki valtion vakuusrahastosta

1 §. Rahaston tehtävä. Rahaston henkilöstö avustaa valtiovarainministeriötä valtion talousarviossa pankkien tukemiseen varattujen määrärahojen käytön valmistelussa ja tuen käytön valvonnassa.

3 §. Rahaston hallinto. Rahaston asiamiehen sivutoiminen palvelussuhde muutetaan päätoimiseksi johtajan viraksi. Tästä johtuen pykälän 1 momenttia ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että asiamies korvataan johtajalla.

4 §. Hallintoneuvosto. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi tekninen tarkistus, joka johtuu asiamiehen nimikkeen muuttamisesta johtaja -nimikkeeksi.

5 §. Johtokunta. Pykälän mukaan johtokunnan jäsenmäärä olisi enintään viisi. Johtokunnan valitsisi hallintoneuvosto neljäksi vuodeksi kerrallaan. Johtokunnan jäsenillä olisi henkilökohtaiset varajäsenet johtokunnan päätösvaltaisuuden varmistamiseksi. Ainakin yhden johtokunnan jäsenen ja tämän varajäsenen tulisi olla valtiovarainministeriöstä. Johtokunnan jäseninä eivät momentin mukaan enää olisi pakollisesti Suomen Pankin edustaja, pankkitarkastusviraston edustaja eivätkä rahastoon kuuluvien pankkien edustajat.

Suomen Pankin ja pankkitarkastusviraston osalta osallistumiselle johtokunnan työskentelyyn asettavat merkittäviä esteitä esteellisyyssnäkökohdat, sillä sekä pankin että viraston edustajat joutuvat ongelmalliseen kaksoisrooliin toimiessaan sekä tukea saavien pankkien valvojina että niille annettavan tuen myöntäjinä tai tukipäätösten valmistelijoina. Valtiovarainministeriön osalta tätä ongelmaa ei ole. Rahastoon kuuluvien pankkien edustajien toiminta johtokunnassa on rajoittunut vähäiseksi, koska kaikki merkittävät ja olennaiset päätökset on tehty johtokunnan jaostossa, johon he eivät ole voineet kuulua esteellisyys- ja kilpailusyistä. Uusi johtokunta korvaisi nykyisen johtokunnan jaoston. Koska sen päätöksiin eivät edellämämainituista kilpailusyistä voi edelleenkään osallistua pankkien edustajat, heidän edustuksensa vakuusrahaston hallinnossa on käynyt epätarkoituksenmukaiseksi.

Samalla, kun hallintoneuvosto valitsisi rahaston johtokunnan se myös määräisi kuka jäsenistä toimii johtokunnan puheenjohtajana ja kuka varapuheenjohtajana.

Johtokunnan jäsenten tulisi olla esteettömiä käsittelemään rahaston toimivaltaan kuuluvia asioita. Johtokunnan jäsenet eivät saisi olla minkäänlaisessa työ- tai luottamustehtäväsuhhteessa pankkeihin tai niiden yhteenliittymiin.

6 §. Johtaja ja muu henkilöstö. Voimassa olevan lain mukaan rahaston hallintoa hoitaa sivutoiminen asiamies. Lain voimaan tultua asiamiehestä tulee päätoiminen johtaja. Valtioneuvoston yleisistunto perustaisi johtajan viran ja nimittäisi johtajan sekä määräisi virkamiehen, joka johtajan estyneenä ollessa hoitaa johtajan tehtäviä.

Rahaston palveluksessa voi olla myös muuta virka- ja työsopimussuhteista henkilöstöä. Muu henkilöstö olisi niin ikään päätoimista. Muun henkilökunnan nimittäisi tai ottaisi tehtävänsä rahaston johtokunta.

6 a §. Henkilöstön palvelussuhteen ehdot. Johtajan palvelussuhteen ehdoista määräisi valtioneuvoston yleisistunto. Muun henkilöstön palvelussuhteen ehdoista ja niiden määräytymisestä olisi voimassa, mitä niistä on valtion henkilöstön osalta säädetty, määrätty tai sovittu, ellei johtokunta toisin päättä.

6 b §. Eläkkeet sekä muut etuudet ja korvaukset. Pykälässä on säännös henkilöstön osalta keskitetysti suoritettavista korvauksista ja etuuksista. Tässä laissa ei ole tarpeen säätää yksityiskohtaisemmin menettelytavoista, vaan ne on jätetty asianomaisten erityissäännösten varaan. Samoin on näiden etuuksien ja korvausten takaisin periminen valtiolle jätetty valtiokonttorin määräysten varaan.

8 §. Esteellisyys. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi rahaston organisaation muutoksista aiheutuvat tarpeelliset teknisluonteiset tarkistukset.

14 §. Tukitoimista päättäminen. Voimassa olevan säännöksen mukaan rahaston tukitoimista päättää rahaston johtokunnan jaosto, jonka muodostavat kolmen eri viranomaisen virkamiesedustajat. Lainmuutoksen jälkeen jaostoa vastaa 5 §:ssä tarkoitettu johtokunta. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi tästä aiheutuvat tekniset tarkistukset.

Rahaston omistamien osakkeiden ja osuuksien luovuttamisesta päättäisi edelleen valtioneuvosto.

14 a §. Erityistarkastus. Lakiin ehdotetaan otettavaksi erityinen säännös tukitoimien kohteena olevan tai tukea hakevan pankin erityistarkastuksesta. Tarkastus olisi toimitettava rahaston johtokunnan määräämässä laajuudessa. Erityistarkastus voisi olla laajempi kuin tavanomainen tilikausittain tehtävä tilintarkastus. Tarkastus on teetettävä tarkastuskohteesta täysin riippumattomalla ammattitaitoisella tarkastajalla. Tarkastuksessa ilmenneiden seikkojen johdosta rahaston on tarpeen vaatiessa välittömästi ryhdyttävä asianmukaisiin jatkotoimenpiteisiin syytetoimet mukaanlukien.

Edellä tarkoitettu erityistarkastus voitaisiin määrätä suoritettavaksi myös siinä tapauksessa, että tukitoimesta päättää valtioneuvoston yleisistunto tai valtiovarainministeriö.

15 §. Lainanotto. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ulkomaanrahan määräisen lainan vasta-arvon laskentaperustetta koskeva säännös tarkistettaisiin vastaamaan Suomen Pankin valuuttakurssien noteeraamisesta antamaa päätöstä.

18 §. Salassapitovelvollisuus. Voimassa olevan pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi rahaston organisaation muutoksesta aiheutuvat tarpeelliset teknisluonteiset tarkistukset. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tietojen saantiin oikeutetuiksi tulevat myös valtioneuvoston yleisistunto ja valtiovarainministeriö. Tämä on tarpeen sen vuoksi, että valtioneuvoston yleisistunto ja valtiovarainministeriö tekevät pankkien tukipäätöksiä, joita varten ne tarvitsevat tietoja.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka nojalla pankkitarkastusvirastolla, Suomen Pankilla ja tukitoimien kohteena olevalla pankilla olisi velvollisuus antaa valtion vakuusrahastolle sellaisia tietoja, jotka pankkitarkastusvirastoa ja Suomen Pankkia koskevien säännösten mukaan ovat salassapidettäviä. Ehdotettu muutos salassapitosäännöksiin on tarpeellinen sen vuoksi, että rahastolla tulee olla mahdollisuus saada pankkeja koskevia tietoja niitä valvovilta viranomaisilta senkin jälkeen, kun puheena olevat viranomaiset eivät enää lain mukaan ole edustettuina rahaston päätöksentekoelementeissä.

1.2. Laki talletuspankkien toiminnasta

55 § Pykälään on lisätty uusi 2 momentti, jonka mukaan vakuusrahasto voi päättää luovuttaa varojaan valtion vakuusrahastolle käytettäväksi talletuspankin vakuusrahastoon kuuluvan talletuspankin vakaan toiminnan ja sen tallettajien saamisten turvaamiseksi. Vakuusrahasto voisi käyttää tätä mahdollisuutta hyväkseen silloin, kun esimerkiksi avustusten tai avustuslainojen antaminen suoraan rahastoon kuuluvalle pankille vaatisi sen yksityiskohtaisen taloudellisen aseman ja tulevan toiminnan sellaista tuntemista, joka muiden vakuusrahastoon kuuluvien pankkien tietoon saatettuna voisi olla sen kilpailuasemalle haitallista. Ei ole myöskään vakuusrahastojärjestelmän toimivuuden kannalta tarkoituksenmukaista, että jonkin pankin toiminnan kannalta keskeiset tiedot saatettaisiin sen kilpailijapankkien tietoon.

Tällä hetkellä ongelma kärjistyy lähinnä liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahastossa, jossa vakuusrahastoon kuuluvat pankit ovat samalla toistensa kilpailijoita.

Valtion vakuusrahasto voi kilpailun kannalta puolueettomalla tavalla edellä luonnehdituissa tilanteissa huolehtia niistä tukitoimista, joihin laki antaa mahdollisuuden. Samalla voidaan turvata, että vakuusrahastojärjestelmä säilyy toimivana.

2. Voimaantulo

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan heti, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu, kuitenkin viimeistään 1 päivänä maaliskuuta 1993.

3. Sääntämisenjärjestys

Valtion vakuusrahastoa koskeva laki on säädetty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n mukaisessa järjestyksessä. Rahasto on lain 3 §:n mukaan valtiopäiväjärjestyksen 83 §:ssä tarkoitettu eduskunnan vastattavana oleva rahasto. Samalla se on valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto, josta oli säädettävä hallitusmuodon 66 §:n säännöksen takia perustuslainsäätämisenjärjestyksessä. Nyt lakiin tehtäväksi ehdotetut muutokset koskevat valtiosääntöoikeudelliselta kannalta rahaston avustustehtävää tukitoimia koskevien valtioneuvoston ja valtiovarainministeriön päätösten valmistelussa sekä näiden päätösten mukaisen tuen käytön valvontaa. Rahaston tehtävät eivät ehdotetun sääntelyn johdosta asiallisesti muutu. Avustustehtävä on katsottava osaksi vakuusrahaston perustehtävää eli talletuspankkien vakaan toiminnan ja tallettajien saamisten turvaamista ja siten tavalliseksi viranomaisten väliseksi yhteistyöksi. Valtion antaman pankkituen käytön valvonta kuuluu olennaisena osana vakuusrahaston tehtäviin eikä tuen muodollisen antamispäätöksen tekijällä ole tässä suhteessa

merkitystä. Tämän vuoksi laki valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta voidaan säätää normaalissa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan valtion vakuusrahastosta 30 päivänä huhtikuuta 1992 annetun lain (379/92) 3 §:n 1 momentti, 4 §:n 2 momentti, 5 §:n 1 momentti, 6 §, 8 §, 14 §, 15 §:n 1 momentti ja 18 §, sellaisena kuin niistä ovat 14 § osittain muutettuna 23 päivänä lokakuuta 1992 annetulla lailla (933/92) ja 15 § :n 1 momentti viimeksi mainitussa laissa, sekä

lisätään 1 §:ään uusi 4 momentti, lakiin uusi 6 a ja 6 b § ja 14 a § seuraavasti:

1 §

Rahaston tehtävä

Rahasto avustaa valtiovarainministeriötä pankkien tukitoimia koskevien valtioneuvoston yleisistunnon ja valtiovarainministeriön päätösten valmistelussa sekä suorittaa näiden päätösten mukaisen tuen käytön valvontaan liittyviä tehtäviä.

3 §

Rahaston hallinto

Rahasto on valtiopäiväjärjestyksen 83 §:ssä tarkoitettu eduskunnan vastattavana oleva rahasto. Sen hallintoa hoitavat hallintoneuvosto, johtokunta ja johtaja.

4 §

Hallintoneuvosto

Hallintoneuvoston tehtävänä on valvoa rahaston hallintoa ja toimintaa. Hallintoneuvoston on erityisesti:

- 1) valittava ja vapautettava johtokunnan jäsenet ja varajäsenet sekä määrättävä johtokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja;
- 2) hyväksyttävä rahaston säännöt;
- 3) vahvistettava rahaston vuotuinen talousarvio sekä tuloslaskelma ja tase;
- 4) tehtävä ehdotus valtioneuvostolle lainan ottamisesta rahaston toimintaa varten;
- 5) päätettävä rahaston sisäisen tarkastuksen järjestämisestä;
- 6) päätettävä vastuuvapauden myöntämisestä johtokunnalle ja johtajalle; sekä
- 7) käsiteltävä muut johtokunnan esittämät asiat.

5 §

Johtokunta

Rahaston johtokunnassa on enintään viisi jäsentä, jotka hallintoneuvosto valitsee neljäksi vuodeksi kerrallaan. Jäsenillä on henkilökohtaiset varajäsenet. Ainakin yhden johtokunnan jäsenen ja tämän varajäsenen tulee olla

valtiovarainministeriöstä. Hallintoneuvosto määrää yhden jäsenen puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi.

6 §

Johtaja ja muu henkilöstö

Rahastossa on virkasuhteinen johtaja. Rahastossa voi olla myös muuta virka- ja työsopimussuhteista henkilöstöä.

Rahaston johtajan tehtävänä on hoitaa rahaston hallintoa rahaston sääntöjen sekä johtokunnan antamien määräysten ja ohjeiden mukaisesti. Johtajan viran perustaa valtioneuvoston yleisistunto.

Valtioneuvoston yleisistunto nimittää rahaston johtajan ja määrää virkamiehen, joka johtajan estyneenä ollessa hoitaa tämän tehtäviä. Rahaston muun henkilöstön nimittää tai ottaa rahaston johtokunta. Rahaston virat voidaan täyttää niitä haettavaksi julistamatta.

Rahaston virkamiehiin, virkoihin ja virkasuhteeseen sovelletaan valtion virkasuhdetta koskevia säännöksiä. Valtioneuvoston yleisistunto voi irtisanoa johtajan sen mukaan kuin valtion virkamieslain (755/86) 47 §:ssä säädetään.

6 a §

Henkilöstön palvelussuhteen ehdot

Johtajan palvelussuhteen ehdoista määrää valtioneuvoston yleisistunto. Muun henkilöstön palvelussuhteen ehdoista ja niiden määräytymisestä on vastaavasti voimassa, mitä niistä on valtion henkilöstön osalta säädetty, määrätty tai sovittu, ellei johtokunta toisin päättä.

6 b §

Eläkkeet sekä muut etuudet ja korvaukset

Rahaston henkilöstön eläkkeet ja muut henkilöstölle keskitetysti suoritettavat palvelussuhteesta johtuvat etuudet ja korvaukset samoin kuin palvelussuhteesta johtuvat henkilöstön omaisten perhe-eläkkeet suoritetaan valtion talousarvioon otetuista määrärahoista soveltuvien osin samojen säännösten mukaan kuin valtion virka- ja työsopimussuhteessa oleville.

Rahasto maksaa valtion talousarvioon tuloutettavan eläkemaksun, jonka perusteet määrää valtiokonttori. Edellä 1 momentissa tarkoitetut etuudet ja korvaukset peritään rahastolta sen mukaan kuin valtiokonttori määrää.

8 §

Esteellisyys

Hallintoneuvoston jäsenen, johtokunnan jäsenen ja varajäsenen, johtajan sekä muun rahaston palveluksessa olevan henkilön esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintomenettelylaissa (598/82) säädetään virkamiehen esteellisyysperusteista ja esteellisyyden vaikutuksista.

14 §

Tukitoimista päättäminen

Rahaston varoista myönnettävistä lainoista ja muista tukitoimista sekä talletuspankkien toiminnasta annetun lain 55 §:n 3 momentissa ja 56 §:n 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen antamisesta ja muista tukitoimiin liittyvistä asioista päättää johtokunta.

Rahastolle 1 §:n 3 momentin nojalla hankittujen osakkeiden ja osuuksien luovuttamisesta päättää valtioneuvoston yleisistunto rahaston johtokunnan esityksestä.

14 a §

Erityistarkastus

Johtokunnan on määrättävä yksi tai useampi tarkastaja suorittamaan tukitoimien kohteena olevan tai tukea hakevan pankin erityistarkastus siinä laajuudessa kuin johtokunta määrää.

Erytistarkastusta suorittavalla on samat oikeudet tietojen saantiin kuin pankkitarkastusvirastolla tai sen edustajalla pankkitarkastusvirastosta annetun lain (1273/90) mukaan.

Mitä edellä 1 ja 2 momentissa säädetään erityistarkastuksesta sovelletaan myös niihin pankkeihin, joita koskevista tukitoimista päättää valtioneuvoston yleisistunto tai valtiovarainministeriö.

15 §

Lainanotto

Rahasto voi ottaa lainaa, jos sen omat varat eivät riitä tarvittavien tukilainojen myöntämiseen tai muihin tämän lain mukaisiin tukitoimiin. Rahastolle otetun lainan määrä saa olla samanaikaisesti rahaston omien varojen ja sen antamien takausten kanssa enintään 20 000 miljoonaa markkaa. Ulkomaan rahan määräisen lainan vasta-arvo lasketaan lainaa otettaessa voimassa olleen Suomen Pankin asianomaiselle valuutalle noteeraaman keskikurssin mukaan. Lainanotosta rahastolle ja lainoihin liittyvästä koron- ja valuutanvaihtosopimuksista päättää valtioneuvoston yleisistunto, joka voi määräämissään rajoissa antaa lainanotosta ja siihen liittyvistä koron- ja valuutanvaihtosopimuksista päättämisen valtiovarainministeriön tehtäväksi. Lainat, lyhytaikaisia lainoja lukuunottamatta, otetaan valtion nimissä.

18 §

Salassapitovelvollisuus

Rahaston hallintoneuvoston jäsen, johtokunnan jäsen tai varajäsen, tilintarkastaja, johtaja sekä muu rahaston palveluksessa oleva henkilö taikka näiden toimeksiannosta tehtävää suorittava henkilö ovat velvollisia pitämään salassa, mitä he ovat tehtävässään saaneet tietää pankin, sen asiakkaan tai jonkin muun taloudellisesta asemasta tai yksityisen henkilökohtaisia oloja koskevasta seikasta taikka liike- tai ammatillisaisuudesta, jollei se, jonka hyväksi salassapitovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja tietoja rahastolla on oikeus antaa valtioneuvoston yleisistunnolle ja valtiovarainministeriölle niiden käsitellessä pankkien tukitoimia, rahoitusmarkkinoiden valvontaa harjoittavalle viranomaiselle, Suomen Pankille, syyttäjä- ja esitutkintaviranomaiselle rikoksen selvittämiseksi ja muulle viranomaiselle, jolla on lain nojalla oikeus saada sellaisia tietoja.

Suomen Pankilla, pankkitarkastusvirastolla ja tukitoimien kohteena olevalla pankilla on sen estämättä, mitä muualla laissa on säädetty salassapitovelvollisuudesta, velvollisuus antaa rahastolle sellaisia tietoja, jotka ovat tarpeen sen tehtävien hoitamisessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1993.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Valtion vakuusrahastosta 30 päivänä huhtikuuta 1992 annetun lain (379/92) 5 §:ssä tarkoitettun johtokunnan toimikausi päättyy tämän lain voimaan tullessa.

2.

Laki talletuspankkien toiminnasta annetun lain 55 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään talletuspankkien toiminnasta 28 päivänä joulukuuta 1990 annetun lain (1268/90) 55 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 30 päivänä huhtikuuta 1992 annetussa laissa (380/92), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

55 §

Vakuusrahasto voi päättää rahaston varojen luovuttamisesta valtion vakuusrahastolle käytettäväksi vakuusrahastoon kuuluvan pankin m valtion vakuusrahastosta annetun lain (379/92) 1 §:n mukaisiin tukitoimiin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1993.

Helsingissä 5 päivänä helmikuuta 1993

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri
Iiro Viinanen

[Finlex](#) › [Hallituksen esitykset](#) › [1992](#) › [HE 379/1992](#)

Finlex ® on oikeusministeriön omistama oikeudellisen aineiston julkinen ja maksuton Internet-palvelu.

Finlexin sisällön tuottaa ja sitä ylläpitää Edita Publishing Oy. Oikeusministeriö tai Edita eivät vastaa tietokantojen sisällössä mahdollisesti esiintyvistä virheistä, niiden käytöstä käyttäjälle aiheutuvista välittömistä tai välillisistä vahingoista tai Internet-tietoverkossa esiintyvistä käyttökatkoista tai muista häiriöistä.